

Uhka tulee idästä

Ukrainan sodan seurauksena Suomen turvallisuusympäristö muuttui - jopa niin ratkaisevasti, että viime keväänä Suomi jätti yhdessä Ruotsin kanssa jäsenhakemuksensa NATO:lle.

Ratkaisevin turvallisuusympäristömme muutos tapahtui kuitenkin jo 320 vuotta sitten, vuonna 1703, jolloin tsaari Pietari Suuri perusti Nevaajoen suulle Pietarin, josta tuli Venäjän pääkaupunki vuonna 1712. Siitä alkaen Venäjällä - ja Neuvostoliitolla - on ollut omat geostategiset intressinsä kaupungin puolustamiseksi ja meriyhteyksien turvaamiseksi. Pietari Suuri on Suomeen kohdistuvan sotilaallisen uhan alku ja juuri.

Idästä tulevan uhan siemenet juurtuivat kansakunnan muistiin jo isonvihan aikana (1713-1721), versoivat sortovuosina 1900-luvun alussa ja kasvoivat kukoistukseensa viime sotien aikana. Näin kansalliseen muistimme juurtui käsitys, että uhka tulee idästä. Sotaveteraaniliiton tunnukseksikin vartiotosilias tähyää itään.

Sotien jälkeen virallinen Suomi vaikenä ja tukahduttu uhkaskenaarion kyöpaloksi. Savua oli aistittavissa, mutta liekit tukahdutettiin. Vasta viime keväänä virallinen Suomi uskalsi sanoa ääneen, että uhka tulee edelleen idästä, se on todellinen ja siihen pitää varautua.

Puolustusvoimamme olivat toki varautuneet tähän koko itsenäisyyden ajan. Vai uskoiko joku, että varustaudumme ja ylläpidämme yleistä asevelvollisuutta Ruotsin tai Viron hyökkäyksen varalta?

Uhka tulee idästä, mistä se on tullut jos vuosisatojen ajan - ja tähän uhkaan meidän on varauduttava.

Lopuksi arvoitus: Mikä on maailman vaarallisin ase? No sehän on Pietarissa oleva panssariristeilijä Auroraan tykki. Se ampuu Venäjän vallankumouksessa yhden ainoan laukauksen, joka tuhosi maailman suurimman valtion yli 70 vuoden ajaksi - vahinkoja ei ole vielääkään saatu korjattua. Onneksi tykin kantama ei yllä Ukrainaan - eikä edes Suomeen saakka. Taitaa olla putkikin ruosteessa.

Matti Hyvärinen, päätoimittaja

Hotet kommer från öster

Finlands säkerhetsmiljö förändrades till följd av kriget i Ukraina - och då rentav på ett så avgörande sätt att Finland på vären tillsammans med Sverige ansökte om Natomedlemskap.

Den avgörande förändringen i vår säkerhetsmiljö skedde dock redan för 320 år sedan, dvs. år 1703, när tsar Peter den store grundade Sankt Petersburg vid floden Nevas mynning. Sankt Petersburg blev Rysslands huvudstad år 1712. Från och med den tidpunkten har det legat i Rysslands - och Sovjetunionens - geostategiska intressen att försvära staden och säkerställa förbindelserna till havet. Peter den store är den som bär ansvaret för det militära hotet mot Finland genom tiderna.

Hotet från öster fick sin grogrund i nationens minne redan under stora ofreden (1713-1721), växte till sig under ofrödsåren i början av 1900-talet och slog ut i full blom under våra senaste krig. På så sätt rotades uppfattningen hos oss att hotet kommer från öster. Även i Veteranförbundets emblem spårar vaktalsdatan österut.

Det efterkrigstida officiella Finland teg och kvävde hotscenariot till en glödsbrand. Röken kändes, men lågorna kvävde man. Först senaste vår tordes det officiella Finland säga högt att hotet fortfarande kommer från öster, att det är reellt och att det är något man måste gardera sig mot.

Vår försvarsmakt hade visserligen förberett sig på detta under hela självständighetstiden. Men tror någon att vi rustar och har allmän vämplicit med tanke på att Sverige eller Estland skulle anfalla oss?

Hotet kommer från öster, vilket det gjort i århundraden - och detta hot bör vi gardera oss emot.

Avslutningsvis en gåta: Vilket är världens farligaste vapen? Näväl, det är ju kanonen på pansarkryssaren Aurora i Sankt Petersburg. Under ryska revolutionen avfyrade den ett enda skott, som förstörde världens största stat för en över 70 år lång tid - skadorna har man fortfarande inte lyckats reparera. Lyckligtvis när kanonens skottvidd inte till Ukraina - inte heller ens till Finland. Röret är antagligen också ganska rostigt.

Matti Hyvärinen, huvudredaktör
Översättning: Leif Häggblom

Puheenjohtajan kynästä

Me itsenäiset suomalaiset

Monien suomalaisten mielisä tuo lause on noussut arvoon arvaamatomaan, kun olemme joutuneet seuraamaan Venäjän suorastaan raakalaismaista hyökkäystä Ukrainaan. Uskomaton on se materiaallinen tuho, minkä ohjukset ja dronet ovat saaneet pommitusten ja tykkien tulen ohella aikaan. Puhumatakaan ihmishengistä, kodeitaan sisäiseen pakolaisuuteen joutuneista ja ulkomaille evakuoituneista ukrainalaisista, joista pääosa on vanhukia, naisia ja lapsia.

Kuka korjaa ja maksaa tuon tuhoutuneen infrastruktuurin? Katseet kääntyvät aivan varmasti länsivaltioihin - jälleerakentaminenhan on jo valmisteluissa. Entin nuo kärsimään joutuneet ihmiset, jotka ovat menettäneet läheisiään, joutu-neet pakkosiirtoon vieraaseen maahan sekä kokemaan ja näkemään kaiken raakuuden lisäksi tuon valtavan tuhon? Mitä liikkuu lasten mielisä? Voidaanko välittää yhä henkisten traumojen keskellä - ja mihin tämä kaikki johtaa tulevaisuudessa? Kysymyksiä voidaan asettaa, mutta entä vastaukset ja vastuu?

Yhteinen vastauksemme lie-nee Putin, Venäjän presidentti, joka on menettänyt nyt kaiken inhimillisen tajunsa, jos sitä on koskaan ollutkaan!

Ei voi kuin ihmetellä ja ihaila miten niin sotilaspojat kuin lottatyötökkin aikanaan selviytyivät, kun Suomi koki samankaltaista tuhoa ja turmelusta Stalinin mielivallan seurauksena. Voimme yhdessä todeta Teidän olleen ja olevan elämän sankareita yhdessä veteraaniemme kanssa. Me itsenäiset suomalaiset olemme enemmän kuin kiitoksen velkaa Teille!

Miten voimme parhaiten siirtää nykynuorille Sotilaspoikien Perinelliiton vaalimaa historiaa ja perinnettä? Aina-kin kouluihin suuntautuvilla esitelmillä sekä julkaisemalla eri tiedostusvälineissä ajatuk-siamme kukin omalla tahol-laan. Kuulijoista ja tiedon vastaanottajista ei nykytilanteessa ole puutetta. Tämälä saatiin kokea muun muassa osallistujien kiinnostuksena Mikkelissä jär-

jestytyssä Museoiden yön tapahtumassa Jalkaväkimuseo-la. Siellä tehtiin uusi osallisu-jaennätys: Reilut 3300 kävijää tutustui näytteilyihin, joista yksi oli Sotilaspoikaosasto.

Sanat *sotilaspojat* ja *lottatyöt* meidän tulee saattaa ansaitsemalleen tasolle osana Suomen sotahistoriaa. Se vaatii meiltä kaikilta oikeanlaista ja mielenkiintoista tiedon välittä-mistä omille toimintatahoillem-me sekä tietenkin perheillemme ja sukulaisillemme. Onko se lii-kaa vaadittu? Tuskin, sillä soti-laspoikien ja lottatyötöjen kor-vaamaton työ sotiemme aikana ansaitsee sen.

Sotilaspoikien ja lottatyötöjen joukko harvenee hiljalleen osanpoistussa joukostamme vii-

Sanat sotilaspojat ja lottatyöt meidän tulee saattaa ansaitsemalleen tasolle osana Suomen sotahistoriaa.

meiseen iltahuutoon, joten nyt, jos koskaan on yhteisen pon-nistukseen aika perinteiden ylläpitämiseen ja vaalimiseen.

Heitän nyt killoille perin-teiden siirron myötä yhteisen haasteen: Uusien jäsenten hankkimisen täydentämään yhä harvenevia joukkojamme!

Joulu lähestyy, evankeliumis-sa todetaan - *Maassa rauha ja ihmisillä hyvä tahto* - onko se mahdollista? Kysymys varmasti askarruttaa mielimme.

Toki maassamme vallitsee rauhanhilla eikä turvallisuusvi-ranomaistemme mukaan mitään erityistä uhkaa nyt ole. Kuiten-kin maailma näyttää laajemmin tarkastellen rauhattomalta ja so-taiselta.

Maailman tilanteen vakavuu-desta huolimatta - me itsenäiset suomalaiset - saimme nos-taa siniristiliput salkoihin itse-näisyyspäivänä. Voimme elää rauhanhilla ja olla kiitollisia itsenäisen Suomeemme puolu-stajille ja jälleerakentajille.

Toivotan kaikille lukijoille rauhaisaa joulun aikaa ja toi-veikasta tulevaa vuotta!

Juhani Manninen
Sotilaspoikien Perinelliiton ry
Puheenjohtaja

Från ordförandens penna

Vi självständiga finländare

Mången finländare anser att uttrycket har blivit viktigare än någonsin i och med att vi tvingats följa med Rysslands direkt brutala anfall mot Ukraina. Helt otrolig är den materiella förstörelsen som missiler och drönare har orsakat tillsammans med bombardemang och artilleri, för att inte tala om förlusten av människoliv och alla de ukrainare som tvingats lämna sina hem och blivit antingen internflyktingar eller evakuerats utomlands, främst äldre, kvinnor och barn.

Vem ska reparera och betala för den förstörda infrastrukturen? Blickarna riktar sig helt säkert mot västländerna - återuppbyggnaden är redan under förberedelse. Hur är det med de lidande människor som har förlorat nära och kära, som har sett sig tvångsflyttade till ett främmande land och som, förutom all grymhet, har tvingats uppleva och se den enorma förstörelsen? Vad rör sig i barnens sinnen? Kan man vid psykiska trauman undvika hat - och vart leder allt detta i framtiden? Frågor kan ställas, men hur är det med svaren och ansvaret? Vårt samfälliga svar torde vara Putin, Rysslands pre-

sident, som nu har förlorat allt sinne för mänsklighet, om han någonsin haft ett!

Man kan inte annat än förundra sig över och beundra hur såväl soldatgossarna som flicklottorna i tiden klarade av sina uppgifter när Finland upplevde liknande förstörelse och fördärv som en följd av Stalins godtycke. Gemensamt kan vi slå fast att Ni var och är livets hjältar tillsammans med veteranerna. Vi självständiga finländare är skyldiga Er mer än ett tack!

Hur kan vi bäst föra Soldatgossarnas Traditionsförbunds historia och traditioner vidare till dagens ungdom? En metod är åtminstone att nå ut till skolor och att publicera våra tankar i olika massmedier, var och en på sitt håll. I dagsläget saknas det varken lyssnare eller mottagare av information. Detta fick vi uppleva bland annat i deltagarnas intresse vid evenemanget "Museernas natt" på Infanterimuseet i St Michel. Där sattes ett nytt besöksrekord. Över 3 300 personer besökte utställningen, som också omfattade en Soldatgossavdelning.

Orden *soldatgossar* och *flicklottor* bör placeras på den nivå

de förtjänar i Finlands krigshistoria. Det kräver att vi alla förmedlar riktig och intressant information inom vår egen verksamhetskrets samt givetvis till våra familjer och släktingar. Är det för mycket begärt? Knapast, eftersom soldatgossarnas och flicklottornas oersättliga arbete under våra krig är förtjänat av det. Leden glesnar sakteligen och många inväntar det sista uppropet. Nu om någonsin är det dags att gemensamt satsa på att upprätthålla och värna traditionerna.

Med tanke på vikten av traditionsöverföring kommer jag

Orden soldatgossar och flicklottor bör placeras på den nivå de förtjänar i Finlands krigshistoria.

med följande kollektiva uppmaning till gillena: Försök värva nya medlemmar att komplettera våra glesnande led!

Julen närmar sig. *Frid på jorden och människorna en god vilja*, lyder evangeliet - är det möjligt? Frågan uppstår säkert våra tankar.

Det råder visserligen fred i vårt land, och enligt våra säkerhetsmyndigheter finns det inte heller något direkt hot just nu. I ett vidare perspektiv förefaller världen dock vara orolig och krigisk. Trots den allvariga världssituationen fick vi fria finländare dessa våra blåvita fanor på självständighetsdagen. Vi får leva i en tid av fred och känna tacksamhet mot det fria Finlands försvarare och återuppbyggare.

Jag önskar alla läsare en fridfull jul och ett hoppigvande nytt år!

Juhani Manninen
Soldatgossarnas
Traditionsförbund rf
Ordförande
Översättning: Leif Häggblom

*Hypää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
God Jul och Lyckligt Nytt År
Littohallitus • Sotilaspoika-Soldatgossen*

Toivon merkkejä

Levottomassa maailmassa ihminen etsii toivon merkkejä. Ilman niitä tulevaisuuteen on vaikea suunnitella, kun mieli täyttyy vain kielteisistä ja masentavista asioista. Kuluneen vuoden aikana monet ikävät uutiset maailmalta ovatkin varjostaneet tulevaisuuden näkymiä. Myös omassa elämässä on voinut sattua sellaista, mikä koettelee toiveikkautta.

Joulun sanoma on tällaisena aikana erityisen ajankohtainen. Jouluevankeliumin tapahtumat kannustavat näkemään toivon merkkejä myös omassa ajassamme. Marian ja Joosefin matkaan kohti Betlehemiä kuului paljon jännitystä ja epävarmuutta jo sen vuoksi, että Maria oli viimeisillään raskaana. Ennätettäisiinkö ajoissa perille? Löytyykö kunnollinen majapaikka, jossa olisi turvallista synnyttää?

Majapaikka kyllä löytyi, mutta aivan odotusten mukainen se ei varmaankaan ollut. Silti vaatimattomissakin oloissa uusi elämä alkoi ja ilo vastasyntyneestä syrjäytti aiemman huolen ja levottomuuden. Lapsen syntymä tuo mukanaan erityisen näkökulman tulevaisuuteen. Pienokaisen rinnalla on kuljettava ja hänet on saateltava kohti huomispäivää. Uusi elämä kannustaa katsomaan eteenpäin toiveikkaasti.

Kertomuksessa Jeesuksen syntymästä voi havaita toisen-

kin tärkeän toivon merkin. Jumalan läsnä ihmisen elämässä, hänen arjessaankin. Sen saattoivat Betlehemin liepeillä yövuorossa työskennelleet paimenet kokea. "Älkää pelätkö!" oli enkelin ensimmäinen viesti heille. Paimenet saivat kuulla Jumalan Pojan syntyneen heidän varten. Enkelit vakuuttivat, että Jumala välittää ihmisistä ja tahtoo, että he saisivat elää rauhan ja rakkauden sävyttämässä maailmassa.

Joulun sanoma on, että toivo tulee ihmisten maailmaan Jeesuksessa. Siksi joulu itsessään on toivon merkki. Ikävät uutiset ja levottomuutta aiheuttavat asiat eivät ole koko totuus maailmastamme. Jokainen uuden elämän alku avaa tien tulevaisuuteen ja Jeesuksen synty-

mä Jumalan sitoutuneeseen läsnäoloon luomakunnassaan.

Toivon merkkejä tarvitaan. Joulu on niiden osoittajana veraton.

"Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle. Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra. Tämä on merkinä teille: te löydätte lapsen, joka makaa kapaloituna seimessä."

Hyvää ja siunattua joulujuhlaa!

Tapio Luoma
Arkkipiispa
Suomen evankelislutherilainen kirkko

Tecken på hopp

I en orolig värld söker vi tecken på hopp. Utan dessa tecken är det svårt att ta sikte på framtiden när tankarna bara kretsar kring negativa och deprimerande saker. Under det gångna året har många tråkiga nyheter från världen kastat sin skugga över framtiden. I vårt eget liv har det kanske också inträffat saker som sätter hoppet på prov.

Julens budskap är särskilt aktuellt i en tid som denna. Julevangeliets händelser sporrar oss att se tecken på hopp också i vår egen tid. Marias och Josefs resa till Betlehem var fylld av spänning och osäkerhet redan på grund av att Maria var höggravid. Ska de hinna fram i tid? Kommer de att hitta ett ordentligt härbärge där det är tryggt att föda?

De hittade ett härbärge, men det uppfyllde knappast deras förväntningar helt. Trots de an-

språkslösa förhållandena fick ett nytt liv sin början och all oro fick ge vika för glädjen över det nyfödda barnet. Ett barns födelse ger oss ett särskilt perspektiv på framtiden. Vi måste vandra sida vid sida med den lilla, steg för steg mot morgondagen. Det nya livet sporrar oss att se framåt med hopp.

I berättelsen om Jesus födelse kan vi också se ett annat viktigt tecken på hopp. Gud är närvarande i människans liv och vardag. Det fick de herdor som jobbade nattskejt i utkanterna av Betlehem uppleva. "Var inte rädda!" var ängelns första budskap till dem. Herdarna fick höra att Guds son hade fötts också åt dem. Änglarna försäkrade att Gud bryr sig om människorna och vill att de får leva i en värld som präglas av kärlek och fred.

Julens budskap är att Jesus kommer med hopp till vår värld. Därför är julen i sig ett tecken på hopp. Tråkiga nyhe-

ter och oroväckande saker utgör inte hela sanningen om vår värld. Varje nytt liv öppnar vägen till framtiden och Jesus födelse öppnar vägen till Guds ständiga närvaro i sin skapelse.

Vi behöver tecken på hopp. Det finns inget bättre tecken än julen.

"Var inte rädda! Jag bär bud till er om en stor glädje, en glädje för hela folket. I dag har en frälsare fötts åt er i Davids stad, han är Messias, Herren. Och detta är tecknet för er: ni skall finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en kruba."

En god och välsignad julfest!

Tapio Luoma
Ärkebiskop
Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

Kenttäpiispan joulutervehdys

Kriisitalvi on edessä. Näin lehdet kirjoittavat ja tarkoittavat hintojen nousua Ukrainan sodan myötä. Venäjän aloittama hyökkäyssota viime helmikuussa on palauttanut monien mieliin Suomen talvisodan ja sotajoulun, josta on kulunut 83 vuotta.

Sotilaspojat ja pikkulolat osallistuivat maanpuolustukseen ja jouluvalmisteluihin. Joulukoristeita askarrettiin esimerkiksi oljista ja värillisistä nauhasta. Näin haluttiin juhlistaa joulua ja tuoda sen sanomaa karun arjen keskelle.

Läheisten palvelus rintamalla toi mieliin kaipausta ja huolta. Samoja tunteja elävät tänään miljoonat ukrainalaiset sodan keskellä ja pakolaisina eri puolilla Eurooppaa.

Myös ensimmäistä joulua elettiin muillistusten keskellä. Joosef oli lähtenyt Mariansa kanssa matkalle kirjoittautumaan veroluetteloon sukunsa kaupunkiin Betlehemiin keisarillisen käskyn mukaan. Evankeliumi kertoo meille tuista sanoin silloisista tapahtumista. Niiden taakse käteytyy pienen perheen huolta lähestyvistä esikoisen syntymästä ja tulevaisuudesta kaukana kotoa, kuten tänään monissa ukrainalaisissa perheissä.

Jeesus syntyi Marian esikoinena matkalla, kaukana kotoa. Maria oli saanut tästä ennakkotiedon ja rohkaisun: "Älä pelkää Maria, Jumala on suonut sinulle armonsa." Samoin lampaita vartioineet paimenet saivat yön pimeydessä rohkaisun: "Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle. Tänään on teille syntynyt Vapahtaja."

Joulu on rauhan ja hyvän tahdon juhla. Tämä korostuu erityisesti silloin, kun rauha on vaihtunut sotimiseen ja hyvä tahto vihollisuuteen. Kristillisen uskon mukaan joulun keskuksessa on Jumalan syntyminen ihmiseksi keskelle kuohu-

Kenttäpiispa Pekka Särkiö Kadettikoulun harjoituksessa Vuosangassa Kuhmossa. Kuva: Puolustusvoimat.

vaa aikaa ja ihmisten hätää. Näin Jumala ottaa paikkansa inhimillisessä elämässä ja tuo siihen läsnäolonsa kautta sovinnon, rauhan ja iankaikkisuuden toivon. Jeesus on tullut pelastajaksi, ottamaan pois synnin ja kuoleman vallan, sekä avaamaan tien Jumalan yhteyteen.

Joulun sanoma Jumalan tuomasta sisimmän rauhasta on vahvistanut ja lohduttanut eri aikoina. Olen lukenut selostuksia siirtoseurakuntien kotitaloista sotavuosilta 1939-44. Papiit ovat kirjoittaneet nämä kuvaukset luovutetun Karjalan seurakunnista, kun niiden asukkaat joutuivat jättämään kotinsa ja kirkkonsa sekä läheistensä haudat taakseen.

Eräissä pitäjässä kirkko oli tuhoutunut ja kotiseudulle palanneet ihmiset tulivat kirkon-

mälle viettämään joulujumalanpalvelusta. Nuotiot valaisivat aukkeaa, jota reunustaviin puihin oli ripustettu rikkotuneiden kattokruunujen kristalleja. Höyryävä hengitys ja kristallien välkähdykset säästivät joulun profetan lukemista: "Ja kaikki taistelukenttiä tallel-

lanneet saappaat, kaikki veren tahrimat vaatteet poltetaan, ne joutuvat tulen ruoaksi. Sillä lapsi on syntynyt meille, poika on annettu meille. Hän kantaa valtaa harteillaan... Suuri on hänen valtansa ja rauha on loputon Daavidin valtaistuimella ja hänen valtakunnassaan." (Jes 9).

Toivotan rauhallista joulua Sotilaspoika-lehden lukijoille.

Pekka Särkiö
Kenttäpiispa

Raimon runokulma

Varför
Kyrkan står
i en grönskande park,
mitt i blommar
och lummiga kronor,
dess torn är
sirligt och lätt.
Prästen predikar bra
- församlingen sjunger.

Varför då
är korset av järn
tungt och svart?

Raimo Berkan

Kainuun Sotilaspoikien Perinnekilta ry:n

sääntömääräinen vuosikokous pidetään **torstaina 16. päivänä maaliskuuta 2023 klo 12.00 Vuokatin Urheilupuistolla.** Kokouksessa mukana myös Urheilupuiston edustaja. Kokouksen jälkeen lounas omakustannushintaa.

Ilmoittautuminen viimeistään 10.3.2023 mennessä Killan puheenjohtajalle, Asko Tolonen 0400 689 257 tai asko.tolo@gmail.com Tilaisuudessa mukana myös seurakunnan edustaja, arvontaa ja yhteislaulua.

Tervetuloa! Kiltahallitus

Pirkka-Hämeen Sotilaspoikien Perinnekilta ry:n

joululounas **keskiviikkona 21.12.2022 kello 12.00** Ravintola Vaskitähdessä, Hatanpään puistokuja 22 G, Tampere.

Tervetuloa.

Satakunnan Sotilaspoikien Perinnekilta ry:n

vuosikokous **tiistaina 29.2.2023 klo 14.30** Ulvila, Friitala-talo Kahvitarjoilu klo 14.00

Tervetuloa! Hallitus

Sotilaspojan

seuraava numero ilmestyy maaliskuussa.

Pyydämme kiltoja ja jäseniä lähettämään siihen tarkoitettun aineiston 20. helmikuuta mennessä.

Heikkilän sotilaskodin salintäyteinen yleisö kuunteli tarkkaan Toverin esitystä.

Kenraalimajuri evp Pekka Toverilla liki 300 kuulijaa Turussa

Kun ensimmäisen kerran kuulin **Pekka Toverin** puhuvan televisiossa, tunnistin tuttua aksenttia hänen puheessaan. Tarkistin Wikipediasta hänen tietonsa ja kas, meillä oli sama syntymäpaikka, tuo viime aikoina vanhainkodin myynnistä julkisuutta saanut Kankaanpää. Hän on kuitenkin 16 vuotta nuorempi. Jo viime keväänä soitin hänelle ja kerroin muun muassa, että muistan vielä kun lapsuuden naapurin leivinuunin muurasivat **Edvin Toveri**. Pekka muisteli hänen olleen sukua. Pekan isä, kapteeni **Raimo Toveri** sattui olemaan siskoni koulukaverin.

Kenraalimajuri evp Pekka Toveri.

Perinneyhdistys ry, Porin prikaatin kyllän Turun alueosasto, Varsinais-Suomen Sotilaspoikien Perinnekilta ry, Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen Varsinais-Suomen osasto, Turun seudun lottaperinneyhdistys ry sekä Turvallisuusteollinen yhdistys ry.

Otimme munkkikahvitarjoilun johdosta käyttöön ennakoilmoittautumiset osallistujien lukumäärän selvittämiseksi. Kenraalimajuri evp Pekka Toveri veti väkeä. Lokakuun 20. päivänä pidettyyn tilaisuuteemme ilmoittautui 117 henkeä. Heikkilän kasarmien sotilaskoti oli täynnä. Esityksen lopuksi käytiin vilkasta keskustelua.

Myös Turun Ilmasilta oli saanut Pekka Toverin esiintymään samana iltana. Tilaisuuteen osallistui 170 henkeä.

Teksti ja kuvat: **Jouko Fossi**

Sotilaspoika-lehden painopaikka vaihtui taas

Tämä oli jo toinen vaihdos tänä vuonna. Sata-Pirkan Painotalo Oy, joka painoi tämän vuoden numerot 1 ja 2, asetettiin konkurssiin viime kesänä. Numeron 3 painanut Printheus Pori Oy hakeutui puolestaan konkurssiin nyt marraskuussa. Tämä numero 4 painettiin

Salon Lehtitehtaassa, joka on osa Salon Seudun Sanomat-konsernia sekä TS-Yhtymää. Liittohallitus on päättänyt jatkaa lehden painatusta toistaiseksi Salossa. Sivunvalmistuksen eli taiteuttamisen hoitaa edelleen Taiteuteam Oy Ylöjärveltä.

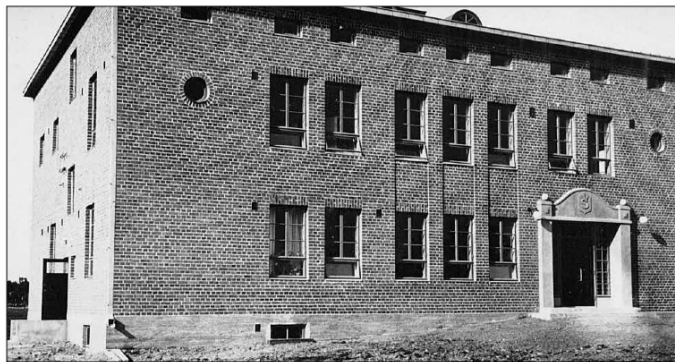
Lammin suojeluskuntatalon ja sotilaspoikien historiaa

Lammin toinen suojeluskuntatalo, Turvantalo, otettiin käyttöön 21.9.1935, vain vuosi ensimmäisen suojeluskuntatalon palosta. Päätoimittajan kirjoitus edellisessä lehdessä innoitti allekirjoittaneen penkomaan hieman niin talon kuin lammilaistenkin historiaa.

Talon pääoven yläpuolinen suojeluskuntatunnus on poistettu. Toistaiseksi tiedossa ei ole poiston aikaa eikä tekijääkään. Veikkauksena on, että tällä teolla haluttiin varmistaa talon pysymisen oikeilla omistajilla sodan jälkeen. Puheiden mukaan merkki olisi nähty myöhemmin talon vintillä mutta sieltä sitä ei ole löytynyt. Nyt ollaan Hämeessä herätty ja selvittelytyö merkin uudelleen laittamiseksi on aloitettu. Tästä kuulemme tulevaisuudessa lisää.

Tämä Lammin toinen suojeluskuntatalo tehtiin osakeyhtiön nimiin. Osakeyhtiön virallinen nimi oli Lammin suojeluskuntatalo osakeyhtiö Turva. Suurimpia osakkeenomistajia olivat suojeluskunnan ja Lotta Svärdin paikallisosastot sekä Lammin Osuuskauppa, Lammin meijeri ja Palosten Saha oy. Pitkällä tämällä näin jälkikäteen erinomainen osakeyhtiöpäätös, ratkaisi talon kohtalon sodan jälkeen. Ratkaisua saatiin kuitenkin odottaa aina vuoden 1953 toukokuulle saakka.

Turvan talolla kokoontuivat myös sotilaspojat. Sotilaspoikatoiminta oli aktiivista Lammilla, jossa oli jatkosodan aikana pe-

Lammin suojeluskuntatalo vuonna 1935. Suojeluskuntajärjestön tunnus näkyy hyvin oven yläpuolella. Kuva: www.turvantalo.fi

räti 12 eri osastoa. Jäseniä sotilaspojissa oli perustamisvuonna 1941 yhteensä 253. Luonnollisesti ennen virallista sotilaspoikatoiminnan alkua Lammillakin oli poikatoimintaa. Ensimmäiset tiedot poikaosaston toiminnasta löytyvät jo vuodelta 1918. Toiminta notkahti kuitenkin 30-luvun alussa pääasiassa ohjaajien puutteen takia, mutta nousi uuteen kukoistukseen sotien aikana.

Sotilaspojat toimivat Lammilla normaaliin tapaan. Toimintamuotoina oli mm. urheilu ja ammunta. Opetusta he saivat myös suunnistukseen, palontorjuntaan sekä ensiapuun. Sodan alkaessa sotilaspojat joutuivat jakamaan palvelukseenastumismääräyksiä niin miehille kuin hevosillekin. Myös motitalkoot tulivat

tutuiksi. Sodan aikana sotilaspojat joutuivat osallistumaan sankarihautajaisiin.

Syksyllä 1942 suojeluskuntatalo sai yllättävän vieraan. Nimittäin Evon lähellä pidettiin desantti ja hänet tuotiin Lammin suojeluskuntatalolle 8.10.42 yöllä klo 01.00. Kyseessä oli inkeriläinen, 3.6.1910 syntynyt **Juho Horttanainen**. Hänellä oli aseinaan Suomi-konepistooli, 9 mm Parabellum-pistooli sekä kaksi käsikranaattia. Rahaa häneltä löytyi 25 350 markkaa. Desantti repusta löytyi suklaata ja sokeria sekä pirtua. Kaikki sen aikaista sissimuonaa. Horttanainen antautui vastaan panematta ja hän sai lopulta elinkautisen kuritushuoneutuksen. Hänen desanttikaverinsa ei antautunut ja hän kuoli pidätystilanteessa.

Sodan jälkeen suojeluskunnat lakkautettiin ja talon uusi omistaja, Osakeyhtiö Turva, vuokrasi rakennuksen Lammin kunnalle. Reilut 30 vuotta myöhemmin kunta osti rakennuksen ja remontoiti sen kokous- ja juhlatiloihin. Vuonna 2009 Lammi liittyi Hämeenlinnan kaupunkiin ja rakennus siirtyi kaupungin omistukseen. Neuvotteluiden jälkeen 1.2.2012 Turvantalo siirtyi uuden yhtiön, Lammin Turvantalo Oy:n omistukseen. Yhtiö vuokraa talon kokous- ja juhlatiloja.

Teksti: **Pasi Pirttikoski**
Lähteet: Lammin Pitäjän historia III, Varjoja Pohjolan taivaan alla sekä Lammin kotiseutulehti jouluna 1991 ja <https://www.turvantalo.fi/>.

Sotilaspoika jakoi saappaat isälleen

Jyväskylän normaalikoulun pihalla paljastettiin Raskas Patteristo 27:n muistolaatta 12.11.2022. Patteristo perustettiin samaisella piha-alueella kesäkuussa 1941. Aloitteen muistomerkistä teki saarijärveläinen tietokirjailija **Kimmo Sorko**, joka on kirjoittanut patteriston sotatapailesta teoksen *Ohdantiahti - Raskas Patteristo 27 1941-1944*.

Muistomerkini paljastustilaisuuteen oli kutsuttu myös jyväskyläläinen **Lauri Kotkajärvi** (kuva s. 7), joka nuorena sotilaspoikana oli liikekannallepanossa jakamassa nahkasaappaita patteriston miehille. Hän kertoi jakaneensa saappaat myös omalle isälleen.

Teksti ja kuva: **Matti Hyvärinen**

Raskas Patteristo 27:n muistomerkki. Kunniavartio muodostettiin Jyväskylän normaalikoulun opettajista.

Vain rykmentti on jäljellä puolen miljoonan sotilaan armeijasta

KELA:n tilaston mukaan lokakuussa 2022 rintamaliisän saajia oli yhteensä 3202 joista miehiä 1421 ja naisia 1784. Rintamaliisän saajilla on joko rintamatosilastunus tai naisten rintamapalvelustunus eli he ovat palvelleet viime sodissamme sota-

toimialueella taistelleissa joukoissa. Suurin osa rintamaliisää saavista naisista on lottia, mutta kaikki rintamalla toimineet naiset eivät kuitenkaan olleet Lotta Svärd -järjestön jäseniä.

Vertailun vuoksi talvisodan jalkaväkirykmentin määrävah-

vuus oli noin 3 000 miestä ja vuonna 1941 jatkosodan alkuaan noin 3 600 taistelija.

Nyt on viimeiset hetket osoittaa kunnioitusta näille vielä elossa oleville itsenmaan pelastajille. Heidän ansiostaan saimme jälleen itsenäisyyspä-

vänä nostaa sinitristilipun luumamaan ja viestittämään heidän jättämästään perinnöstä vapaudesta.

Matti Hyvärinen

Kohtalokkaita laukauksia huvilalla – neuvokas sotilaspoika pääsi pako

Surma

Sunnuntai, marraskuun 8. päivä vuonna 1942 oli kaunis varhais-talven päivä. Mikkelissä läänin-sairaalan alilääkäri, 48-vuotias **Sigurd Alftan** oli lähdössä poikansa kanssa huvilalleen. Alftan toimi Moision piirimielisai-raalaan sijoitetun sotaisairaala-osaston johtajana ja kirurgina. Miesten tarkoituksena oli hakea linnunpönttöjä ja tehdä syys-sakareita huvilalla. Lääkäri puki päälleen sotilasvirikapukunsa. Oppikoulujen yläluokkia käyvä 17-vuotias lääkärin poika **Olof-Sigurd Alftan** oli sotilaspoika. Isän ja pojan saapessa huvilalle kello 13.20, mi-kään ei näyttänyt tavallisuudesta poikkeavalta.

Alueen huvilat olivat satun-naisen vartiointin piirissä, koska Mikkelissä toiminnassa Suo-men puolustusvoimien pääma-jassa toimi myös erikoisryhmä, jonka tehtäviin kuului ylipääl-likkön, marsalkka **C. G. Man-nerheimin** turvallisuusvartiointi. Ryhmän päällikkö, vän-riikki **Erik Blåfield** oli ratsasta-nuolta tuntia ennen Alftanin huvilan ympäri, eikä havainnut mitään poikkeavaa. Manner-heimin käytti huvilaa kesäisin asuinpaikkanaan. Huvilalle oli murtauduttu toukokuussa 1942, hieman ennen kuin Mannerhei-min oli tarkoitus asettaa sinne kesänviettoon.

Yllätys komerossa

Isän ja pojan saavuttua huvilalle, Olof-poika meni sisälä nou-tamaan komerosta kahta puu-pötkkyä. Kun hän veti komer-on oven auki, niin komerossa seiso nuorehko mies, jolla oli päällään rannikkotyöstön ase-takki, siviililasteri ja turkislakki. Isä Sigurd tuli myös sisään huvilaan. Komerossa ollut mies syöksyi komerosta, tempasi pistoolin taskustaan ja osoitti sille poikaa ja isää.

Isä käski Olofia pakenemaan ja otti itse juoksuaskellia keit-tiön suuntaan. Tunkeilija kävi Sigurd Alftanin käsiksi ja keit-tiössä alkoi käsikämmä. Isänsä avunhuodon kuullessaan Olof ryntäsi ovelta tunkeilijaa päin, jolloin tämä horjautti lattialle. Saman tien mies ponnahti pys-tyyn ja ampui Olofia tämä juos-tesse huvilan veranalle.

Laukauksia pihassa

Luoti iskeytyi Olofin nahkata-kin läpi ja repäisi pienen haan-haan vasempaan käsivarteensa. Raju paini jatkui vielä hetken keittiössä, josta kuului laukaus. Tohtori Alftan oli jäänyt alakanteen ja mies am-pui lattialle kaatuneen tohtorin. Surmatekijän turkislakki oli pu-donnut lattialle. Keittiön ovelta surmaaja ampui toistamiseen Olofia kohti, joka pakeni juos-ten talon taakse. Mies säntäsi perässä ja ampui nuorukaisen perään vielä kerran.

Huvilan nurkalta Olof näki, kuinka ampuja juoksi huvi-lalta vievää tietä ja katosi sit-

Alkuperäinen kuvateksti: ”Moision sotaisairaalan osaston hoitajat, haavoittunut Sten Suvio ja sairaalan kirurgi.” (Sten Suvio oli ensimmäinen suomalainen nyrkkeilyn olympiavoittaja. Hän haavoittui käteen Viitanassa 28.9.1941. Kirurgin nimeä ei mainita, mutta on todennäköisesti tohtori Alftan, koska hän sai surmansa vasta 8.11.1942. Toimituksen huomautukset.)

ten metsään. Samassa viereistä tietä pitkin pyöräili mies, joka kuuli Olofin huodon: ”Ottaa-kaa tuo mies kiinni”. Pyöräilijä oli Moision sairaalan raken-numestari **Oiva Sainio**, jonka tarkoituksena oli ottaa rannas-ta veneensä ja soutaa sillä sal-men yli kesäpaikalleen. Rakenu-mestari oli mukanaan pie-noispistoolinsa. Hän yritti pääs-tä pakenijan jäljille, mutta tämä oli jo päässyt karkuun.

Apuja juosten

Oiva Sainio ja Olof Alftan pala-sivat huvilaan. Tohtori Sigurd Alftan makasi vatsallaan keit-tiön lattialla. Läheltä ammuttu luoti oli lävistänyt pään otsas-ta takarivoon. Apua yritettiin hälyttää huvilan puhelimella, mutta keskuksen ei saatu yhe-tyttä. Oiva Sainio jäi huvilalle odottamaan pistoolinsa kanssa, ja Olof juoksi Moision hälyt-tämään apua.

Moision sairaalasta tehtiin hälytys Mikkelin poliisilaitok-selle noin 13.30 iltapäivällä. Olofin mukana huvilalle lähti yksi sairaalan potilaista ja sota-sairaalan apulaislääkäri, tohtori **Urho Toivola** lääkärilaukkun-sa kanssa. Tiedon tohtori Si-gurd Alftanin ampumisesta vas-taanotti Mikkelin poliisissa tar-kastuskonstaapeli **Martti Tor-niainen**. Hän teki välittömästi ilmoituksen asiasta puolustus-voimien valvontaosaston Mik-kelin alatoimiston, suojelus-kuntapiirin toimituskomppani-an ja Mikkelin poliisimestaril-le, varatuomari **Risto Hölttä**.

Huviloita tarkastettiin

Alatoimiston päällikkö **Pentti Ignatius** ja ratsastusretkeltään kaupunkiin palannut Erik Blå-field nousivat autoon ja ajoivat poliisilaitokselle. Siellä autoon astuivat poliisimestari Hölttä, konstaapeli Torniainen ja kaks-i muuta poliisia. Perillä tohtori Urho Toivola voi vain todeta Sigurd Alftanin kuolleeksi. Ri-kospaikalta löydettiin talteen

Rengasrikko Lipola-Taipale-Käkisalmi -suunnan tarkastusmatkalla 8.10.1941. Marskin Chevrolet ohittaa turvamiesten auton. Rengasta vaihtamassa ryhmän päällikkö, vänrikki Erik Blåfield.

luoti ja suomalaisen patruunan hylsy, joten voitiin päätellä, että komerossa pilekskellyt ampu-ja ei ollut venäläinen desantti. Myöhemmin löydettiin vie-lä toinen, seinään uponnut luoti. Lähieseltä Tuokkalan ka-sarmilta määrättiin päivystä-vä osasto tutkimaan Ristiinan maantieteellisen reunistavien metsiä ja Saimaan Annilansalmen ranto-ja. Myöhemmin illalla muuta-man sotilaan ryhmä löysi ker-santti **Eino Kaurilan** johdolla epäillyn jälkiä metsästä. Kilo-metrin päässä, Moisionlammen pohjoispuolella, sijaitti läänin-sairaalan ylläkkärin **K. R. Ignatius**in huvila. Sotilaat tar-kastivat sen ja huomasivat, että huvilalla oli murtauduttu. Hu-vilan pöydällä löytyi siviilimallin-päilyllystä, jonka taskuun oli unohtunut pistoolin patruu-na ja Jyväskylän Linja Oy:n matkalippu helmikuulta 1942. Kersantti määräsi kaksi soti-lastaan vartiomaan huvilaa ja riensi kasarmille takaisin teke-mään ilmoitusta löydöistä.

Ampuja tunnistettiin

Tutkinta alkoi edetä, kun pari päivää myöhemmin Olof Alftanille näytettiin Mikkelin poliisilaitoksella tunnettuun ri-kollisten kuvia. Hän tunnsti niistä miehen, joka ampui hän-tä ja surmasi isän. Tunnistettu oli 21-vuotias **Aulis Aleksan-teri Kovanen**, joka oli ollut ta-parikollinen varhaisuoruudesta-taan saakka. Ensimmäinen var-kaustuomio oli annettu hänelle jo 12-vuotiaana.

Kovanen nuoruus oli kulu-nut Vilppulan Kotiniemen kas-vatuslaitoksessa, jossa hän oli saanut puusepän ammattikou-lutuksen. Kesäkuussa 1941 Kova-nen kutsuttiin asepalvelukseen, ja määrättiin alokasokoulut-ukseen Jalkaväen koulutuskeskus 9:ään, jonka 8. komppania oli sijoitettu Tourulan kansakoulu-le Jyväskylään.

Murtoja ja varkauksia

Aulis Kovanen karkasi yksikös-tään 24. syyskuuta 1941 varas-tettuaan ensin nukkuvien kou-

lutustoveriensä taskurahat. Kar-kumatka suuntautui Tampereel-le, ja edelleen Vilppulaan, josta hänet kolme päivää myöhe-min pidätettiin. Siitä seurasi ar-meijan arestirangaistus ja uusi pakeneminen lokakuun alussa 1941. Hän teki varkauksia eri puolilla Savoa, saatiin kiinni ja palautettiin yksikkönsä joulu-kuussa.

Tammikuun alussa 1942 Au-lis Kovanen karkasi jälleen. Sil-lä kerralla hän oli Jyväskylän varuskunnan päävartiosta säilytettävänä. Hänen onnistui pysyellä karkuteillä touko-kuuhun saakka. Vajaan vuode-n karkumatkoilla hän oli en-nättänyt tehdä yli 70 murtoa ja varkautta. Joukkoon mahtui myös aseellinen ryöstö. Rikok-sia hän oli tehnyt Kuopiossa, Ii-salmessa, Jyväskylässä ja Mik-kelin seudulla. Kuopiossa Kova-nen oli aikessaan ampua pi-dättäjiään, mutta ripeän poliisimiehen ansiosta hänet saatiin

Tuli- ja taistelusta pihalla

Aulis Kovanen seiso talon pi-hassa nahkatakissa ja turkisla-kissa, kun poliisit saapuivat pi-haan. Konstaapeli Veikko Sä-räksen vaatiessa hänen hen-kilöllisyystodistustaan nähtäväksi, niin Kovanen lähti juoksemaan ja veti juostessaan pistoolin housuntaskustaan ja ampui peräänsä säännönteitä poliiseja. Laukaus osui Särästä rintaan, mutta tämä pystyi am-pumaan takaisin.

Poliisin laukaus osui Aulis Kovanen polveen, mutta hän kykeni vielä vastaamaan tuli-tuksessa lähelle pääsystä konstaapeli Tuure Varjoaho kohti. Vajaan kymmenen metrin etä-syydellä ammuttiin puolin ja toisin useita laukauksia. Varjo-aho osui Kovaseen, joka lyyhy-tyi maahan. Saman tien Varjo-aho ryhtyi auttamaan haavoit-tunutta Veikko Särästä.

Surmasi itsensä

Samassa metsikön reunas-ta kuului laukaus. Sinne haavoittuneena makaamaan jäänyt Aulis Kovanen ampui itsensä. Konstaapeli Veikko Säräs oli haavoittunut hengenvaaralli-sesti, mutta nopeasti Jyväskyl-än sotaisairaalan kuljetettuna ja siellä annettu hoito pelasti-hänet.

Ruumiishuoneella poliisin tarkastuksessa todettiin Aulis Kovanen ruumissa viisi ampu-mahaavaa. Hänellä oli taskussa vielä 27 patruunaa. Hän oli am-punut itseään ohimoon. Myöhe-mmistä tutkimuksissa todetiin, että tohtori Sigurd Alftan oli ammuttu samalla, vuoden 1912 mallisella FN-pistoolil-la. Varustettu ase oli päättynyt Kovaselle.

Valkuttava siunaus

Isänpäivänä 1942 tohtori Si-gurd Alftanin ruumis kuljet-tettiin Moision sotaisairaalaan. Lukuisat kaupunkilaiset ja sota-sairaalan toipilaat osallistui-ivat hänen siunaustilaisuuteen-sa Mikkelin tuomiokirkossa 12. marraskuuta 1942. Arkku kan-nettiin kirkosta hoitajatarin kunniakujuun pitkin **Chopinin Surumarssin** soudessa. Vainaja kuljetettiin hautaan Helsingin Hietaniemen hautausmaalle.

Teksti: **Lasse Koskinen**
Kuvat: **SA-kuva**

Lähde:

Mikko Tyni on tiedustelu-historiaan ja sota-ajan lääkin-tähuoltoon perehtynyt tietokir-jailija. Hän kirjoitti kirjan mar-salkka C. G. Mannerheimin kohdustuneista murhayrityksistä eri vuosikymmeninä. Siinä yhteydessä hän tarkastelee kirjasa-myös tohtori Sigurd Alftanin surmaa.

Mikko Tyni: *Marsalkan makkisoturit – Mannerheimin henkivartiointi ja turvallisuus 1918–1946* (Docendo 2022).

Keski-Suomen kilta juhli 30-

Lauantaina 8. lokakuuta juhlapaikalle Ravintola Primukseen oli kokoontunut runsaat 40 juhlijaa. Sotilaspoikia heistä oli seitsemän ja pikkulottia kaksi. Helpottaakseen pitkämatkalaisen tuloa juhlaan, kilta oli järjestänyt heille ilmaisen kuljetuksen. Sen mahdollisti Tammissunnuntain killan säätiöltä saatu tuki. Kiitos siitä säätiölle!

Katkelmia tervehdyspuheesta

Killan puheenjohtaja Heikki Vuorimies nosti tervehdyspuheessaan esille suomalaisen maapuolustuksen alkujuurit toteamalla jääkärien synnyttäneen aikanaan uudenlaisen maapuolustusihanteen, joka konkretisoitui suojeluskuntajärjestössä. Sotilaallisen koulutuksen ja harjoitusten sekä urheilutoiminnan avulla suojeluskunnissa koulutettiin 20- ja 30-luvuilla maapuolustuksen reservi, joka muodosti talvisodassa merkittävän lisän asevelvollisuusarmeijan miesvahvuuteen.

Myös naiset saivat oman järjestönsä, kun Lotta Svärd perustettiin 1920-luvulla tukemaan suojeluskuntajärjestöä.

Pian tämän jälkeen 1930-luvun taitteessa alkoi myös suojeluskunnan poikaosastojen ja pikkulottien toiminta, joten jatkossa myös pojat ja työt olivat osa vapaaehtoisen maapuolustuksen kenttää.

Sotilaspoika-nimitys tuli käyttöön vasta syyskuussa 1941 poikatoiminnan uudelleenjärjestelyjen yhteydessä. Näin myös Keski-Suomi sai omat sotilaspoikansa. Tammikuussa 1943 heitä oli hieman yli 3000. Pojat kuuluivat eteläosan osalta Jyväskylän sotilaspoikapiriin ja pohjoisosan osalta Sisä-Suomen sotilaspoikapiriin. Määrä oli valtakunnallista keskitasoa.

Välirauhansopimuksessa Suomi sitoutui hajottamaan kaikki sotilaalliset ja sotilaallisuutoiset järjestönsä. Päättarkoituksena oli suojeluskuntajärjestön lakkauttaminen, mutta samalla "lapsi meni pesuvendin mukana" ja sotilaspoikajärjestön toiminta päättyi. Lakkauttamisen perusteena pidettiin järjestöjen harjoittamaa vihämielistä politiikkaa. – Niinpä niin! Tulkinta sekin!

Sotilaspoikien ja pikkulottien panos sodan aikana oli vertaansa vailla. Niin sotilaspojat kuin pikkulotat kuuluvat eittämättä sotiemme veteraaniperheeseen. Toivottavasti valtiotaltakin huomaisi sen!

Vaikka järjestöjä lakkautettiin, arkistoja tuhottiin, niin muisti säilyi. Sotilaspoikatoiminta eli hiljaiseloaan sotilaspoikien omissa mielissä ja muisteissa, sillä pitkään jatkunut vaikenemisen aika oli tehnyt ihmiset varovaisiksi. Vasta Neuvostoliiton hajoaminen 1980-luvun lopulla johti käytännön toimiiin.

Sotilaspoikien perinteitä vaaliva toiminta alkoi virallisesti, kun Tampereella perustettiin

Keski-Suomen Sotilaspoikien perinnekillan puheenjohtaja Heikki Vuorimies toivotti kokousväen tervehdyksi.

toukokuussa 1991 valtakunnallinen Sotilaspoikien Perinnekilta. Saman vuoden syyskuussa perustettiin myös Lottaperinneyhdistys. Sotien jälkeen lakkautettujen maapuolustushenkisten järjestöjen julkisen unohtamisen aika alkoi olla ohi.

Pian Tampereen kokouksen jälkeen myös Keski-Suomessa ryhdyttiin toimiin oman perinnekillan saamiseksi. Kesäkuussa 1992 entisiä sotilaspoikia kokoontui Jyväskylään pohtimaan oman sotilaspoikakillan perustamista. Kokous päättyi myönteiseen ratkaisuun ja asetti eri puolilta länniä kotoisin olleista entisistä sotilaspojista työryhmän, jonka tehtävä oli valmistella killan perustamista. Perustamisasiakirja allekirjoitettiin 9.10.1992. Allekirjoittajina olivat Atte Kaskari, Reino Lehtonen, Eero Haapa-aho, Tenho Suonikko, Aimo Pellonpää, Esko Mälikki, Antti Hakala, Niilo Käyhkö ja Eero Hämäläinen. Sotilaspoikien aktiivinen perinnetoiminta pääsi näin alkuun myös Keski-Suomessa.

Nyt, 30 vuotta myöhemmin, oli siis juhlinnan aika! Juhlapäiväksi valittiin käytännön syistä lauantaipäivä 8.10, sillä varsinainen syntymäpäivä sattui tällä kertaa sunnuntaille.

Killan puheenjohtaja muistutti lopuksi kokousväkeä siitä, että Venäjän ylimielinen hyökkäys Ukrainaan osoittaa, ettei

Vuosien 1939–1944 nuoret puolustajat tänään. Kuvassa vasemmalta Antti Airaksinen, Lauri Kotkajärvi, Paavo Kerkeä, Reino Turunen, Mikko Lintula, Aimo Nurminen, Kauko Saastamoinen ja viime mainittujen edessä pikkulotat Kaarina Moisio ja Raaili Peitsara.

Keski-Suomen Lottaperinneyhdistyksen sihteeri Tuula Pellonpää ja pikkulotat Raaili Peitsara (vasemalla) toivat juhlaan yhdistyksensä tervehdyksen.

siihen voi luottaa – ei nyt eikä tulevaisuudessa. Venäjän osalta historialla on selvästikin taipumus toistaa itseään. Osataksemme toimia nyt ja tulevaisuudessa kaikissa tilanteissa oikein, meidän on tunnettava historiamme ja siihen kuuluu osana myös sotilaspoikatoiminta. Lopuksi killan puheenjohtaja

nostatti maljan juhlivalle Keski-Suomen Sotilaspoikien perinnekillalla ja kaikille sotavuosina aikaansa, tarmoansa ja rohkeutensa isänmaansa puolesta uhranneille sotilaspojille. Ja siihen oli kokousväen helpo yhtyä!

Puheenjohtajan avauksen jälkeen Jyväskylän normaalikou-

Killan kunniapuheenjohtaja, sotilaspoika Kauko Saastamoinen ja liiton puheenjohtaja Juhani Manninen keskustelelevat vastapäätä istuvien lottaperinneyhdistyksen naisten kanssa. Oikealla killan puheenjohtaja Heikki Vuorimies miettelään.

lun kuudesluokkalaista koottu lauluryhmä säestäjänään musiikinopettaja Henna Mikkonen esitti laulut *Sotilaspoika* ja *Kun me taas tavataan*. Esitys otettiin vastaan ihastunein aplodein. Esintyjät olivat kukkansa ansainneet.

Otteita juhlapuheesta ja puheenjohtajan tervehdys

Juhlapuheen pitääksi oli kut-

suttu liiton puheenjohtaja Juhani Manninen.

Puheessaan Manninen luotasi aluksi niihin tapahtumiin, jotka johtivat sotilaspoikatoiminnan lakkauttamiseen ja perinnetyön henkiin heräämiseen ja toteusi muun muassa, että päässäntöisesti sotilaspojat vaikenivat sotilaspoikataustastaan aina 1980-luvun loppuun saakka – silloin vain kärsittiin ja pidettiin tunteet sisällä. Jotain kuitenkin tapahtui. Esimerkik-

Juhlan alussa Jyväskylän normaalikoulun kuudesluokkalaista koottu lauluryhmä, Iida, Linnea ja Lukas, esitti *Sotilaspoika* ja *Kun me taas tavataan* -laulut säestäjänään heidän oma musiikinopettajansa, lehtori Henna Mikkonen.

Liiton puheenjohtaja Juhani Manninen juhlapuhetta pitämässä.

vuotistaivaltaan Jyväskylässä

Liiton hopeiset ansiomitalit luovutettiin Mikko Strangille ja Markku Lahdelle.

Sotilaspoika Lauri Kotkajärvi Jyväskylältä.

Sotilaspoika Paavo Kerkelä Laukaasta.

Liiton pronssiset ansiomitalit luovutettiin Santeri Heinoselle (vasemmalla), Kari Hämäläiselle ja Hannu Kivi-Mannilalle.

si **Pentti Pirhosen** kirja *Suomalaisia sotilaspoikia* ilmestyi vuonna 1977.

Mutta sitten päästiin vauhtiin. Lokakuussa 1989 Hyrylässä vietettiin jo Sotilaspoikien perinneypäivää. Sinne oli saapunut 135 sotilaspoikaa. Tamperella perustettiin 29.5.1991 Sotilaspoikien Perinnekilta-niminen yhdistys primus motorina **Martti L. Laitinen** ja tilaisuudessa jaettiin myös ensimmäiset sotilaspoikaristit. Sotilaspoika-lehti aloitti ilmestymisensä elokuussa 1992 ja saman vuoden marraskuussa Perinnekilta muuttui Perinnekiltojen liitoksi – ja edelleen vuonna 1997 Perinneliitoksi.

”

Vieläkin liian monessa isänmaallisessa juhlassa unohtuu maininta sotilaspojat.

Perinneliiton puheenjohtaja Juhani Manninen

Sotilaspoikatoiminnan historiaa on tallennettu niin liiton kuin kiltojen oman ansiokkaan julkaisutoiminnan ansiosta. Viimeksi ilmestyi **Matti Hyvärinen** kirjoittama liiton 30-vuotishistoria. Puheenjohtaja Manninen muistutti juhlaväkeä myös siitä, että sotilaspojilla on oma virsi – *Isänmaan lapset*, joka sai ensiesityksensä vuoden 1999 liittopäivillä Mikkelissä. Sanat sille laati silloinen Hirvensalmen kirkkoherra, nykyinen kirkkohallituksen kansliapäällikkö **Pekka Huokuna**.

Manninen päivitti myös juhla-ateriaa, joka sai ensiesityksensä vuoden 1999 liittopäivillä Mikkelissä. Manninen päivitti myös juhla-ateriaa, joka sai ensiesityksensä vuoden 1999 liittopäivillä Mikkelissä. Manninen päivitti myös juhla-ateriaa, joka sai ensiesityksensä vuoden 1999 liittopäivillä Mikkelissä.

lä 24 kilttaa, joissa on yhteensä noin 3000 jäsentä, heistä suunnilleen puolet oikeita sotilaspoikia. Muutama killoista on jo hiljentynyt ja osin purkautumassa, osasyynä sotilaspoikien ikääntyminen. Se tuo liitolle uusia haasteita – miten ja kuinka jatkaa perinnetoimintaa tulevana vuosina jäsenistömmä ja järjestömmä esille tuomiseksi. Vieläkin liian monessa isänmaallisessa juhlassa unohtuu maininta **sotilaspojat**.

Lopuksi puheenjohtaja Manninen esitti virallisen tervehdyksensä juhlivalle killelle.

Muut viralliset tervehdyksen tuojat olivat Jyväskylän kaupungin kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Jaakko Selin**, Jyväskylän seurakunnan pastori **Markus Partanen** ja Keski-Suomen Lottaperinneyhdistyksen sihteeri **Tuula Peltonen** ja pikkulotta **Raïli Peitsara**, kukin heistä siis taustaanorganisaationsa puolesta.

Yhdessä laulettu *Sillanpään marssilaulu* jälkeen tarjottiin juhla-ateria. Sen siunasi pastori Markus Partanen sanoin "Kaikkien silmät vartioitsevat sinua,

Herra, ja sinä annat heille heidän ruokansa ajallaan. Sinä avaat kätesi ja ravitset kaikki, jotka elävät. Taivaallinen Isä, siunaa meidät ja tänään nautimmamme juhla-ateria. Me otamme sen vastaan sinun kädestäsi Kristuksen meidän Herramme kautta. Aamen".

Palkitsemisten aika

Juhla-aterian jälkeen oli palkitsemisten vuoro. Siinä killan puheenjohtaja avusti juhlamenojen ohjaajana toiminut killan 1. varapuheenjohtaja **Riku Tenhunen**.

Killan oma standardi luovutettiin juhliä tukeneelle **Tammisunnuntain killan säätiölle**, killan yhteistyökumppanille **Keski-Suomen Lottaperinneyhdistykselle** sekä vuosia killan tilit ja toiminnan tarkastaneille **Kari Kilpeläiselle** ja **Juhani Nevalalle**.

Perinneliitto oli myöntänyt liiton ansiomitalit seuraaville kiltalaisille: hopeiset ansiomitalit **Maija Fredriksonille** ja **Martti Peltoselle** Jyväskyläs-

tä, **Markku Lahdelle** ja **Mikko Strangille** Korpilahdelta sekä pronssiset ansiomitalit **Santeri Heinoselle** Jyväskylältä, **Kari Hämäläiselle** Viitasarelta, **Hannu Kivi-Mannilalle** Keuruulta ja **Kari Taipaleelle** Kinnulasta. Päälekkäisyksien takia **Maija Fredrikson**, **Martti Peltonen** ja **Kari Taipale** olivat estyneet saapumaan paikalle. Heille ansiomitalit luovutettiin myöhemmin.

Luovutuspuheessaan killan puheenjohtaja korosti, että liiton ansiomitalin kantaja osoittaa sitä kantaessaan toimineensa sotilaspoikaperinteen vaalijana ja kunnioittaa samalla sotilaspoikia ja heidän tekemänsä työtä sekä viesti sotilaspoikaperinteestä vielä senkin jälkeen, kun viimeinenkin sotilaspoikaristin kantaja on saanut kutsun viimeiseen iltahuutoon.

Lopuksi juhlayleisö lauloi Maamme-laulun, jonka jälkeen juhlaväki hajaantui kukin omalle taholle.

Teksti: **Heikki Vuorimies**
Kuvat: **Matti Hyvärinen**

Vasemmalta lukien killan standareilla palkitut **Kari Kilpeläinen** ja **Juhani Nevala**. Keski-Suomen Lottaperinneyhdistyksen standaarin vastaanotti yhdistyksen sihteeri **Tuula Peltonen** ja Tammisunnuntain killan säätiön standaarin säätiön puheenjohtaja **Heikki Vuorimies**.

Palkitsemisten jälkeen laulettiin yhdessä *Sillanpään marssilaulu*.

Retkeläiset Salpalinja-museolla. Retken johtaja Tero Tilli keskellä vihreässä sotilaspoikatakkissaan.

Retki Salpalinja-museolle

Etelä-Kymenlaakson Sotilaspoikien Perinnekilta järjesti mielenkiintoisen retken Miehikkälän Salpalinja-museolle 24.9.2022.

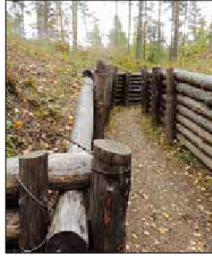
Vuonna 1987 perustettu Salpalinja-museo on Suomen Salvan eli Salpalinjan rakennushistoriaa esittelevä sotahistoriallinen museo. Museoalue on alun perin rakennettu vahvennetun komppanian puolustuskeskukseksi. Museota hallinnoi Miehikkälän kunnanhallituksen alainen Miehikkälän museo-toimikunta.

Salpalinjalla linnoitettiin Suomen itäistä maaraajaa vuosina 1940–1941 ja 1944. Lähes 1200 km pitkä Salpalinja alkua Virolahdelta, Suomenlahden rannalta, mistä se ulottuu Jäämerelle asti. Enimmillään linjaa oli rakentamassa 35 000 miestä keväällä 1941. Rakentajia oli muonittamassa noin 2 000 lottaa. Ja voidaan sanoa, että ilman lottia linja ei olisi rakentunut.

Retki aloitettiin museolla, missä retkeläisille esitettiin "Suomen Salpa – viimeinen este" – multimedia, joka sisälsi alkuperäistä elokuvamateriaalia Salpalinjan rakentamisesta.

Esityksen jälkeen lähdettiin salpaoppaiden johdolla tutustumaan Salpalinjan rakenteisiin museoalueella. Pääsimme tutustumaan sisälle erilaisiin bunkkereihin ja näimme muun muassa millainen oli konekivääri- ja 20 miehen majoituskoru, jossa oli erilliset tilat taistelua ja majoitusta varten.

Majoitusstilassa oli puulaverit ja korsuliesi lämmitukseen sekä ruoanlaittoon. Raitis ilma saatiin käsiteltävällä ilmapuhaltimella. Sitä voitiin käyttää myös lämmitukseen kierrättämällä ilma liedien kautta. Vesi saatiin sisällä olevasta kaivosta

Kunnostettua yhdyshautausmaata.

käsiämpun avulla. Korsun varustukseen kuului myös pesuallas ja kannellinen "yöstia". Pääsääntöisesti nämä "asiat" toimitettiin ulkona.

Tutustuimme myös sodan aikaisiin käsiaseisiin ja ranskalaiseen De Bange -järjestelmän raskaaseen 155 mm:n tykkiin vuodelta 1877. Keskiraskas T-34 panssarivaunu Sotkakin oli nähtävillä.

Pallokorsun muottikalustokin tuli tutuksi. Pallokorsu on suojahuone, joka toimii väestönsuojana.

Kierroksen jälkeen nautimme kiltamme tarjoamat sämpyläkahvit museokahvilassa. Samassa yhteydessä on pieni muistomyyntiä.

Retkeläiset totesivat paikalla, että näin koronavuosiensa jälkeen on kiva nähdä jäseniä pitkästä ajasta "hengissä". Voi vaihtaa kuulumisia – "päivittää" – asioita. Kiitos retken onnistumisesta kuuluu retkeläisille, sillä ilman heitä ei olisi näitä retkiäkään. Matkan johtajana toimi Tero Tilli.

Retki antoi jotain uutta sille aikaisemminkin käynneille. Ainutlaatuisen kohde retkeilijöille!

Teksti ja kuvat
Matti Paananen

Ranskalainen De Bange -järjestelmän raskas 155 mm:n tykki vuodelta 1877. Tykillä killan puheenjohtaja Matti Haapanen ja vieressä tarkkailee Olli Hokkanen.

Sotilaspoikien kirkkopyhä Pyhtäällä

Etelä-Kymenlaakson ja Pohjois-Kymen Sotilaspoikien Perinnekiltojen yhteistä kirkkopyhää vietettiin Pyhtäällä sunnuntaina 11.9.2022.

Kirkkopyhää on vietetty vuodesta 2010 lähtien, jolloin ensimmäinen kerta oli Haminassa. Killat ovat olleet vuorovuosina järjestelyvastaussa ja nyt oli Etelä-Kymenlaakson vuoro.

Diakonityön 150-vuotisjuhlamessu

Päivän tapahtumat alkoivat keskiäikäisessä, noin vuonna 1460 rakennetussa Pyhtään Pyhän Henrikin kirkossa Diakonityön 150-vuotisjuhlamessulla, jonka johti seurakuntapastori Kai Takkula apunaan diakoni Anne Koskinen. Kanttorina toimi Marjo Kajjansinkko.

Etelä-Kymenlaakson Veteraanikuoro ja Pohjois-Kymen Sotilaspoikakuoro esittivät juhlamessun aikana Erkki Kapiaisen johdolla laulut *Veteraanin iltahuuto*, *Suomalainen rukous* ja *Kaitsija maan ja taivaan*. Siunaustekstin lukivat Etelä-Kymenlaakson sotilaspoikatakkia Pekka Mänttari ja Matti Paananen.

Seurakuntapastori Kai Takkula Pyhtään Pyhän Henrikin kirkossa.

Arvokas tapahtuma

Juhlamessun jälkeen siirryttiin sankarihautausmaalle, mis-

sä Etelä-Kymenlaakson killan puheenjohtaja Matti Haapanen ja Johan Bardy laskivat kiltojen yhteisen kukkalaitteen. Suomen lippua kantoi Olli

Kukkalaitteen lasku.

Valtiöpäiväneuvos Mikko Pesälä.

Kuoro esiintyy johtajanaan Erkki Kapiainen.

Teksti ja kuvat
Matti Paananen

Hokkanen, airueina Pekka Mänttari ja Pekka Ivakko. Etelä-Kymenlaakson killan lippua kantoi Hannu Kiri. Kuorot lauloivat Pekka Aimalin johtamana *Oi kallis Suomenmaa*.

Sankarihaudalta siirryttiin Pyhtään seurakuntatalolle, missä nautittiin seurakunnan tarjoamasta kahvituksesta.

Tilaisuuden aluksi puhui Matti Haapanen. Diakonityöstä ja sen historiasta kertoi Anne Koskinen. Tilaisuuden lopuksi valtiöpäiväneuvos Mikko Pesälä kertoi suojeluskuunta- ja sotilaspoikatehtävistä sodan aikana. Kuorot esittivät laulut *Nuoret sankarit*, *Isänmaalle* ja *Sine sielulla ikävä*. Kuoroa johtivat Erkki Kapiainen ja Pekka Ainali.

Kirkkopyhä oli jälleen arvokas tapahtuma kunnioittaen 150-vuotista diakonityötä ja suojeluskuuntatoimintaa.

Perinnepäivä Virolahdella 31.7.2022

Päivän tapahtumat alkoivat Rajasuon muistomerkillä kapteeni evp **Eino Härkösen** soittaessa trumpettilla kappaleen *Rukous*. Kukkalaiteen muistomerkillä laskivat tilaisuutta johtanut **Tuomo Pesari**, Etelä-Kymenlaakson perinnekillan kunniapuheenjohtaja **Kauko Suurnäkki** sekä **Tuovo Kempainen**.

Sotilaspoikien Veteraanikuoron "kvartetti" lauloi **Erkki Kapiaisen** johdolla kappaleen *Rajasuolla*. Tuomo Pesari käytti lopuksi puheenvuoron, jossa muisteli sotilaspoika **Arvo Harjusta**. Muistomerkki on lähellä Harjusen haavotuspaikkaa, missä desantit ampuivat häntä. Harjunen kuoli myöhemmin saamiinsa ampuhaavoihin.

Rajasuolta siirryttiin Virolahden kirkolle. Virolahden sankarihaudoilla Suomen lippua kantoi **Olli Hokkanen** ja kiltamme lippua **Tuovo Kempainen**. Kunniaavartiossa Sankaripatsaalla seisivat **Matti Värrä** ja **Hannu Peltola**. Lippuavartiossa olivat **Pekka Ivakko** ja **Ari Kor-**

Rajasuon muistomerkki. Kuvassa sotilaspoika **Arvo Harjunen**.

jula. Veteraanikuoro esitti kappaleen *Oi kallis Suomenmaa*.

Perinnekillan kukkalaiteen laskivat **Kauko Suurnäkki** ja **Matti Haapanen**. Virolahden kunnan ja Virolahden kappeliseurakunnan yhteisen kukkalaiteen laskivat Virolahden kunnanjohtaja **Veli-Matti Pulli** ja kunnanvaltuuston puheen-

johtaja **Sisko Ukkola-Paronen**. **Arvo Harjusen** sankarihauдалle laskivat kukkalaiteen **Harri Kytömäki** ja **Tuomo Pesari**. Rovasti **Jarmo Uotila** piti lopuksi isänmaallisen puheen.

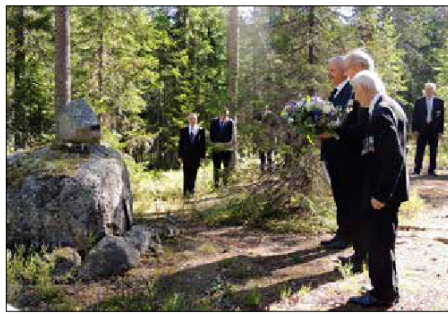
Sankarihaudoilta siirryttiin Pitäjäntupaan. Täällä tervehdyspuheen piti puheenjohtajamme **Matti Haapanen**. Juh-

lapuheen piti komentaja **Matti Linteri** Upinniemen varuskunnasta kertoen muun muassa laivaston nykytilanteesta ja tulevaisuudesta. RUK:n johtaja eversti **Vesa Helminen** kertoi Maasotakoulun valmistuimista muuttuneessa maailmassa. Puheensa lopussa **Helminen** kiitti **Kauko Suurnäkkiä** pitkästä, hyvästä ja antoisasta yhteistyöstä puolustusvoimien kanssa ja luovutti hänelle RUK:n muistoristin.

Tilaisuudessa palkittiin Sotilaspoikien Perinneliiton myöntämällä hopeisilla ansimitalilla **Harri Kytömäki**, **Ari Korjula**, **Erkki Kapiainen** ja **Pekka Ivakko**.

Lopuksi Veteraanikuoro lauloi *Isänmaalle* sekä ukrainalaisen kansanlaulun *Hiljainen tienoo*. Loistavan kahvituksen järjesti tuttuun tapaan **Klamilan Martat**. Paikalla oli yli 60 henkilöä.

Teksti ja kuvat **Matti Paananen**

Rajasuon muistomerkillä kukkalaiteita laskemassa **Tuovo Kempainen**, **Tuomo Pesari** ja **Kauko Suurnäkki**.

Virolahden sankarihautausmaa.

Perinnepäivään osallistuneet kirkon edustalla.

RUK:n johtaja eversti **Vesa Helminen** ja killan kunniapuheenjohtaja **Kauko Suurnäkki**.

Sotilaspoikien Perinneliiton myöntämät hopeiset ansimitalit saivat **Harri Kytömäki**, **Ari Korjula**, **Erkki Kapiainen** ja **Pekka Ivakko**

Sotilaspoika-lehti mukana perinnepäivillä

Keski-Suomen reservipiirit ja Naisten Valmiusliiton Keski-Suomen alueuuvottelukunta sekä Keski-Suomen maa- ja kotitalousnaiset osallistuivat yhteisellä osastollaan Tupaswillan perinnepäiville Laukaassa 26.–28.8.2022.

Reserviläistoiminnan, eko-aseammunnan ja varautumisen rinnalla oli myös historia ja pe-

rinne. Asehistoriasta vastasi **Touuran Kiväärিতেhtaan Perilliset Emma-pikakiväärineen**.

Esillä oli myös sota- ja järjestöhistoriaan liittyvää kirjallisuutta sekä allekirjoittaneen laatima tietokilpailu viime soitiin liittyvine kysymyksiineen.

Matti Hyvärinen

Päätoimittaja esitteli *Sotilaspoika-lehteä* Tupaswillan perinnepäivillä Laukaassa. Kuva: **Tapio Paananen**

Sotilaspoika kysyy

1. Suomirockyhtye **Popedan** klassikkokappaleessa **Kersantti Karoliina** mainitaan nimeltä eräs ex-ministeri. Hän on

- A) Hannele Pokka
- B) Anneli Taina
- C) Elisabeth Rehn
- D) Liisa Hyssälä

2. Pohjois-Karjalan maakunnan kaupungit ovat

- A) Joensuu, Lieksa ja Nurmes
- B) Joensuu, Kitee, Lieksa ja Nurmes
- C) Joensuu, Kitee, Lieksa, Nurmes ja Outokumpu
- D) Joensuu, Kitee ja Outokumpu

3. Euroopan kaupungeista väkiluvultaan suurin on

- A) Moskova
- B) Istanbul
- C) Lontoo
- D) Pietari

4. Näistä kaupungeista **EI OLE** Äänisen rannikkokaupunki

- A) Kontupohja
- B) Karhumäki
- C) Pähkinälinna
- D) Petroskoi

5. Tuntemattoman sotilaan jousipysymies, sotamies **Honkajoki** oli omien sanojensa mukaan syntynyt

- A) Piippolassa
- B) Lauttakylässä
- C) Viialassa
- D) Vesivehmaalla

6. Suomen pohjoisin käytössä oleva rautatieasema on

- A) Kolari
- B) Kemijärvi
- C) Rovaniemi
- D) Pello

7. Suomen Maavoimien komentajana on toiminut vuodesta 2022 lähtien

- A) Tero Ylitalo
- B) Kari Nisula
- C) Rami Saari
- D) Pasi Välimäki

8. Klassikoksi kohonneen Veteraanin iltahuudon on säveltänyt ja sanoittanut

- A) Antti Henttonen
- B) Terho A. Könönen
- C) Kalervo Hämäläinen
- D) Seppo Hovi

9. Ensimmäinen Suomen puolustusvoimien käyttöön ottama panssarivaunu oli

- A) isobritannialainen Vickers
- B) ruotsalainen Landsverk Anti II
- C) neuvostoliittolainen BT-sarjan panssarivaunu
- D) ranskalainen Renault FT-15

10. Suomen merimuseo sijaitsee

- A) Kotkassa
- B) Raumalla
- C) Helsingissä
- D) Turussa

Kysymykset: **Veli-Matti Jusi**. Oikeat vastaukset sivulla 12.

In memoriam

Hannu Saloniemi 1944–2022

Pääkaupunkiseudun sotilaspoikien ja pikkulottien perinnekullan puheenjohtaja, professori, eläinlääkäri, dekaani **Hannu Saloniemi** kuoli sairauskohtaukseen 25. syyskuuta 2022 Helsingissä. Hän oli syntynyt Nummella 11. lokakuuta 1944.

Hän valmistui eläinlääketieteen lisensiaatiksi 1970 ja väitteli eläinlääketieteen tohtoriksi 1980. Hänet oli promovoitu kunniatohtoriksi sekä Viron että Latvian maatalousyliopistoissa.

Urban alussa oli lyhyt maalaispraktiikkajakso, jonka jälkeen hän palasi tutkijaksi ja opettajaksi Eläinlääketieteelliseen korkeakouluun (EKK). Hänen keskeinen kiinnostuksen kohteensa oli alusta lähtien kotieläinten elinympäristön (navetat, sikalat) ja hoidon vaikutukset eläinten terveyteen ja hyvinvointiin. Hoidosta riippuvien, siis ihmisen aiheuttamien tuotantosairauksien epidemiologian tutkimus oli 1970-luvulla vielä melko uutta, mutta kiinnostavaa. Siksi asiasta innostunut tutkija kiersi ympäri maata pitämäs-

sä esitelmiä maanviljelijöille ja eläinlääkäreille.

Kotieläinhygienian professoriksi Hannu nimitettiin vuonna 1987. Hän toimi yhdeksän vuotta eläinlääketieteellisen tiedekunnan dekaanina. Toistuvat poliittiset väännot EKK:n siirtämisestä Kuopioon hankaloittivat toimintaa. Ne päättyivät, kun EKK vuonna 1995 liitettiin tiedekuntana Helsingin yliopistoon. Neuvotteluissa auttoivat Hannun rauhallinen ja ystävällinen tyyli sekä kiistaton, monissa kansainvälisissä tehtävissä kertynyt asiantuntemus.

Dekaanina hän luotsasi tiedekuntansa toimintojen rakentamisen Viikin kampukselle. Hannu teki paljon yhteistyötä pohjoismaisten tutkijoiden kanssa. Alansa kansainvälisen tutkijayhdistyksen hallituksessa hän toimi viisitoista vuotta ja toimi yhdistyksen presidenttinä kolme vuotta.

Eläinten hyvinvoinnin, siis eläinten käyttäytymisen, stressin ja terveyden tutkiminen kehittyi 2000 – luvun alussa tunnustetuksi tieteenalaksi. Hannu Saloniemen johta-

Hannu Saloniemi

malle laitokselle perustettiin Suomen Akatemian tutkijakoulu. Hannu ehti ohjata viitisentoista väitöskirjaa, ja alalle tuli runsaasti nuoria tutkijoita. Hannu kertoi pitäneensä ansionaan sitä, että oma professuuri lakkautettiin hänen jäädessään eläkkeelle ja tilalle perustettiin kolme nykyikäisillä nimikkeillä kohdennettua professuuria.

Rakas vaimo, kolme aikuista lasta ja näiden perheet muo-

dotivat ”elämäni iloisen tukijoukon”, kuten Hannu itse asian ilmaisi. Erityistä iloa tuottivat neljä lastenlasta ja näiden kanssa puuhailu sekä kotona että Nummelle itse rakennetussa koko suvun kesäpaikassa.

Hänen vahva isänmaallisuutensa oli kodin perintöä. Isä oli ennen sotia toiminut aktiivisesti paikallisessa suojeluskunnassa. Isä taisteli talvi- ja jatkosodassa, haavoituen Sy-

värillä. Äiti toimi aktiivisesti lottana. Eläkevuosiensa Hannu liittyi Pääkaupunkiseudun sotilaspoikien ja pikkulottien perinnekullan jäseneksi. Hänet valittiin heti hallituksen jäseneksi, myöhemmin rahastonhoitajaksi ja varapuheenjohtajaksi. Vuodesta 2016 Hannu Saloniemi toimi kiltamme puheenjohtajana kuolemaansa asti. Hän joutui puheenjohtajakautensa loppuvaiheessa valmistelemaan killan hallitusta siirtymistä perinteeksi perinteiden joukkoon.

Hannu Saloniemi oli alati ystävällinen, hienotunteinen ja auttavainen kiltaveli, jolle sotilaspoikien ja pikkulottien perinteen vaaliminen oli sydämen asia.

Teksti: **Marika Porras**
Kuva: **Hannu Saloniemen kotialbumi**

Merkkipaalulla

95 vuotta

Osmo Kuokkanen, Juva 9.1.
Antti Meriläinen, Sotkamo 13.2.
Pentti Nissinen, Mikkeli 24.2.
Reino Talka, Lemi 1.2.
Erik Wallin, Pori 2.1.
Osmo Vasara, Tampere 3.2.
Väinö Willgren, Ulvila 17.2.

90 vuotta

Lauri Nieminen, Pori 26.1.
Jukka-Pekka Pitkälä, Lavia 10.2.
Lennart Sappmann, Hämeenlinna 1.1.

85 vuotta

Irja Lehtinen, Haavisto 19.1. Matkoilla
Isto Lehtinen, Punkalaidun 25.12.
Teuvo Tihlälä, Jämsä 2.1. Matkoilla
Seppo Torri, Lappeenranta 9.2.

80 vuotta

Reima Niiniskorpi, Hämeenlinna 31.1.
Marjatta Oikkonen, Mikkeli 15.1.
Pentti Tuominen, Kokemäki 19.12.

75 vuotta

Esko Paananen, Haukipudas 16.3.
Erkki Tuomola, Forssa 18.1.

70 vuotta

Hannu Lähteenmäki, Hämeenlinna 14.3.
Barbro Samuelson-Koljonen, Renko 15.1.

60 vuotta

Pasi Elomaa, Parola 3.3.
Jyri Pekkonen, Lappeenranta 25.2.

50 vuotta

Tommi Ruotsalainen, Hirvensalmi 9.3.

* * *

Syntymäpäiväilmoitukset

Tiedot Merkkipaalulla-palstalle liiton toimistoon tai päätoimittajalle. Julkaisemme pyydettyä maininnan ”matkoilla” tai ”ei vastaanottoa” tai vastaanottoajan ja -paikan.

Julkaisupyynnön voi tehdä merkkipäivän viettäjä itse tai hänen suostumuksellaan esimerkiksi perheenjäsen tai kiltta. Pyyntö lähetetään vastaa siitä, että tiedolla on julkaisulupa. Kuvia emme tällä palstalla julkaise. Tämä palvelu on maksuton.

Arvokasta yhteistyötä Ilmari Hurmerinnan kanssa – Raimo Berkan muistelee

Sotilaspoika-lehdessä 2/2022 oli entisen sotilaspojan, eversti evp **Ilmari Hurmerinnan** muistokirjoitus. Minua hänen poismenonsa liukutti syvästi, olihan meillä ollut arvokasta yhteistyötä sekä Mannerheimin ritareista että varusmiespalveluksesta *Sotilaspoika*-lehden juttuja varten.

Olimme yhtäaikaa Korialla pioneerirykmentissä; Ilmari kadettina ja perehtymässä varuskuntapalveluun ja minä upseerikokelaina RUK:n jälkeen harjoittelemassa joukkueen johtamista.

Lisäksi teimme yhteistyössä *Sotilaspoika*-lehden jutun

Marskin ritareista. Olin silloin kirjoittanut pari yksittäistä juttua ritareista, kun päätoimittaja **Pentti Ruohotie** pyysi, että tehtäisiin juttu sotilaspoika-taustaisista Marskin rita-

Sotilaspojasta sotilaaksi. Oikealla kadetti Ilmari Hurmerinta ja vasemmalla upseerikokelas Raimo Berkan. Kuva Korialta vuodelta 1953. Kuva: Raimo Berkanin arkisto

reista. Minä kokoaisin aineistoa ja Ilmari tarkistaisi ja täydentäisi sitä. Näin syntyi juttu, joka taulukkomuodossa kertoo ristin saajan numeron, nimen, syntymävuoden, kotipaikan ja ajan, jonka toimi sotilaspoikana. Juttu julkaistiin numerossa 2/2007.

Laskelmiemme mukaan 25 sotilaspoikataustaista sotilasta sai Mannerheimin ristin.

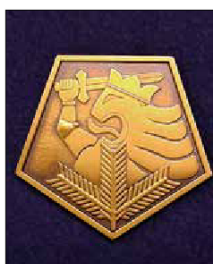
Teksti: **Raimo Berkan**

Lähteet: *Sotilaspoika*-lehti 4/1996 ja 2/2007.

Sotilaspoika-plaketti edesmenneen hautakiveen

Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri, Laukaan Sotaveteraanit ja Keski-Suomen Sotilaspoikien perinnekilta haluavat kunnioittaa edesmenneiden laukkalaisten sotilaspoikien Isänmaan hyväksi tekemää työtä kiinnittämällä heidän hautakiviinsä sotilaspoika-merkin.

Laukaalaisia sotilaspoikia on tiettävästi ollut noin 15 ja heistä on elossa tiettävästi enää laukaalaiset **Aimo Nurminen** ja **Veikko Kauranen** sekä Laukaassa asuva **Paavo Kerkelä**.

Sotilaspojan hautamerkki. Kuva: Matti Hyvärinen

Sotilaspojat olivat jatkosodan aikainen suojeluskuntien maanpuolustusjärjestö asevelvollisuusikää nuoremmille pojille. Sotilaspoikia edelsi suojeluskuntien poikajärjestö, Suomen Pojat.

Sotilaspojat olivat iältään yleensä 12–16-vuotiaita. Aimo Nurminen tosin aloitti Sotilaspoikana jo 8-vuotiaana. Kun järjestö lopetettiin vuonna 1944 osana Moskovan rauhansopimusta, Aimo oli 13-vuotias.

Kotirintamalla sotilaspojat

tekivät ilälleen sopivia maanpuolustustöitä. Sotilaspojat osallistuivat muun muassa ilma- ja maanpuolustukseen, väestönsuojelun ja vartiointitehtäviin sekä toimivat läheteinä.

Sotilaspoika-merkin hautakiveen kiinnittämiseen tarvitaan omaisten lupa. Niiden sotilaspoikien omaisten, jotka haluavat sotilaspoikansa hautakiveen sotilaspoikaplaakaatin, toivotaan ottavan yhteyttä **Hannu Liimataiseen** sähköpostilla, hannu.pekka@icloud.com

Sotilaspoikaplaakaatit kiinnitetään hautakiviin vielä tämän syksyn aikana.

Osmo Kurki
päätoimittaja
Laukaa-Konnevesi -lehti

Kirjoitus on julkaistu Laukaa-Konnevesi-lehdessä 27.10.2022.

Kiinteistö Tolonen, LKV

0400 689 257

Kauppakirjat, arviot, kaupan vahvistukset, ym. sopimukset. Soita!

SOTKAMON SEURAKUNTA

Palveleva rautakauppa

KRP HALLI
MYYMÄLÄ OY
SOTKAMO

www.krphalli.fi
P. 08 633 0880
KESKUSKATU 2, SOTKAMO

SOT
KAMO

SOTKAMON
APTEEKKI

Kainuuntie 28, 88600 Sotkamo, 08 632 200
sotkamo@sotkamonapteekki.fi
www.sotkamonapteekki.fi

Palvelemme: ma-pe 9-19, la 9-15, su ja pyhinä 11-15
Joulu- ja juhannusaattona 9-13, uudenvuoden aattona 9-15

Palvelevat liikkeet keskellä Sotkamaa

Kainuuntie 19, 88600 Sotkamo

Kukkakauppa Ahkeraliisa
08 666 2223
e-mail: kukkakauppa.ahkeraliisa@gmail.com

SOTKAMON HAUTAUS- TOIMISTO RUSANEN OY

08 666 0070 tai 0400 384 988, e-mail: risto.rusanen@hautaustoimisto.inet.fi
www.sotkamonhautaustoimisto.fi

Suomussalmen sotilaspoika

Löysin Suomussalmelta, Ämmänsaaresta Jalonniemi-talon terassilta tämän komean kaksimetrisen veistoksen *Isä ja sotilaspoika*. Sen on veistänyt tunnettu nurmijärveläinen moottorisahataiteilija **Markku Tuominen** vuoden 2021 moottorisahauksen SM-kilpailussa Suomussalmella. Tuominen on saavuttanut moottorisahakisoissa useampia Suomen mestaruuksia ja vuonna 2017 hän nappasi myös maailmanmestaruuden Ilomantsin karhunveistokilpailussa.

Veistoksen yläreunassa on teksti **KALEVA**. Sana löytyy myös Suomussalmen paikallishistoriasta. Suomussalmen kirkonkylällä toimi aikanaan Matkustajakoti Kaleva. Suomalaiset joukot polttivat rakennuksen talvisodassa, kun puna-armeija eteni kohti kirkonkylää. Sotien jälkeen tilalle rakennettiin uusi matkustajakoti, jonka seinässä on kuvassa oleva sotilaspoikien kiinnittämä muistolaatta.

Teksti ja kuvat: **Matti Hyvärinen**

Tällä paikalla sijaisi matkustajakoti KALEVA, jossa Su.HK:n esikunta aloitti toimintansa 10.10.1939. Reserviläisiä kutsuttiin Suomussalmelta, Puolangalta, Hyrynsalmelta ja Risti-järveltä suojeluskunnantalolle Suomussalmen kirkonkylään. - Talvisota alkoi 30.11.1939.

Entiset sotilaspojat

Kainuulaiset

toivottavat

Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta!

Vanhanajan kenkäkauppa Sotkamossa
Tervetuloa tutustumaan!

**KENKÄKAUPPA
SAASTAMOINEN**

Kainuuntie 11, Sotkamo, p. 050 471 4916

Pääsky
Kukka- ja hautauspalvelu

Kauppakatu 29, Kajaani • p. 010 322 1900 • www.paasky.com

YRITYSLAHJA

MAINOSTUOTTEET • PAINATUKSET • TEIPPAUKSET
• KIRJAPAINOPALVELUT •

P. 044 520 2733, www.yrityslahja.net

Leipomo • Konditoria

*Perinteiset
ruoka- ja
kahvileivät*

Kainuuntie 17, 88600 Sotkamo

A. Kyllönen Oy

www.akyllonen.fi

Kuhmo - Sotkamo

Puh. 358 8 655 0256

*Rauhaisaa Joulua ja
Hyvää Uutta Vuotta
toivottaen*

Sotkamon

VARAOSA OY

Raunilantie 4, Sotkamo, Puh. (08) 6662961

Vastaukset sivun 9 kysymyksiin:

1. C (Elisabeth Rehn),
2. C (Joensuu, Kitee, Lieksa, Nurmes ja Outokumpu),
3. B (Istanbul),
4. C (Pätkinälänna),
5. B (Lautakylässä),
6. A (Kolari),
7. D (Pasi Välimäki),
8. C (Kalervo Hämäläinen),
9. D (Ranskalainen Renault FT-15),
10. A (Kotkassa).

Sotilaspoika - Soldatgossen

Jyväskylässä 16.12.2022/31. vuosikerta

• Sotilaspoikien Perinneliitto ry:n julkaisema lehti - Tidning utgiven av Soldatgossarnas Traditionsförbund rf. ISSN 1236-2611. Ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Painos 3 200 kpl. • **Päätoimittaja Matti Hyvärinen, puhelin 0400 327 613. Sähköposti: sotilaspoikalehti@pp.inet.fi** • Lehden postiosoite on toimiston osoite. • **Ilmoitushinnat:** 1/1 sivu 800 euroa, 1/2 sivua 500 e, 1/4 sivua 300 e, 1/8 sivu 200 e, 1 x 50 mm 45 e, 2 x 30 mm 60 e, 2 x 40 mm 75 e, 2 x 50 mm 90 e. Etusivu ja lisäväri sovittava erikseen. Tilaushinta ei-jäsenille 15 euroa. • **Ilmoitusaineisto:** Sähköiset aineistot painokelpoisina pdf-tiedostoina sähköpostitse Taiteuteamiin ja kopiona päätoimittajalle. Jos ilmoitusta ei voida laatia sähköiseen muotoon, aineiston voi toimittaa paperilla. • **Osoitteet ja osoitteenmuutokset** liiton toimistoon, **Kolmespesänkatu 2 H 42, 40520 Jyväskylä** tai sähköpostina **sotilaspoikien.perinneliitto@pp.inet.fi** • Osoitteenmuutokseen on merkittävä osoitetiedoissa oleva killan numero (1-32). • **Puheenjohtaja Juhani Manninen, puhelin 0500 750 252. Sähköposti juhani.manninen@surffi.fi** • **Toiminnanjohtaja Ilkka Kaapro, puhelin 0400 409 265** • **Sivunvalmistus:** Taiteuteam Oy, Kortesuontie 4, 33480 Ylöjärvi, puhelin 040 716 0560. Sähköposti: taiteuteam@kotiposti.net • **Painopaikka:** Salon Lehtitehdas Oy, 2022.